

לאוקמי קרא דוקא בענבים והא יין אישתני לעילויי. וכתב העוללות אפרים דלא מהני הא דאישתני לעילויי רק לפי מה דמסקינן דכל דבר חייב בברכה מסברא ולענין שראוי לתקן עליו ברכה מיוחדת אבל למאי דס"ד ללמוד מקרא שפיר יש לחלק בין ענבים ליין בכמה גווני.

* * *

מה הצד השווה שבהן שכן יש בהן צד מזבח. מבואר כאן בהדיא דלא הוכשרו כל השמנים למנחות וכדתנן גם בתרומות פ"א, ודלא כמ"כ הגריפ"פ (ח"ג רכ:): דלא אשכחן בשום דוכתא בהדיא דלא הוכשר למנחות אלא שמן זית בלבד והביא סמוכין מהתנחומא (בהעלתך) דכל השמנים כשרים למנחות, וע"ש שהאריך.

* * *

מה לשבעת המינים שכן חייבים בביכורים. הפנ"י תמה דהא הו"מ למימר קמה יוכיח שכולל כוסמין שיפון ושכולת שועל דלאו בני ביכורים נינהו. וכבר העיר בהג' ברוך טעם דהפנ"י בפסחים (לו:): בתד"ה אוציא חיטים כתב בדעת תוס' דכל חמשת המינים חייבין בביכורים.

* * *

אלא סברא הוא אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלי ברכה. הפנ"י העיר דמכיון דסברא הוא מה"ת וכדפריך בכתובות כב. ל"ל קרא סברא הוא ממילא חיוב ברכת הנהנין הוא דאורייתא ותמה על הפוסקים שלא נקטו כן.

ועי' בצל"ח שהשיג על הפנ"י דודאי אין מצוה ע"י סברא ולא מצינו בש"ס דסמכינן רק בדין מן הדינים כגון סברת פה שאסור או המוציא מחבירו עליו הראיה בב"ק מו:, ע"ש. ועי' בבית האוצר שהאריך לבאר אי מצינו איסור דאורייתא מפאת הסברא, וע"ש מש"כ בהא דסוגין.

* * *

אלא סברא הוא אסור לו לאדם שיהנה מן העוה"ז בלי ברכה. הר"מ פ"א דברכות והרא"ש סט"ז והטור והשו"ע סי' ר"י פסקו דגם על פחות מכזית יש חיוב ברכה ראשונה, וכתב הרא"ש דאע"ג דנפק"ל בסוגין ברכה לכתחילה ק"ו מלבסוף כשהוא שבע מברך כשהוא רעב לא כ"ש מ"מ לא אמרינן דיו שלא יברך על משהו שבתחילה כמו שאינו מברך לבסוף דלאו ק"ו גמור הוא.

הכסף משנה (ברכות ג' י"ב) הביא דברי הרא"ש, וכתב בזה"ל ואכתי ק"ל מה ראו חכמים להחמיר בברכה שלפניו שהיא מדרבנן יותר מברכה אחרונה שהוא